

Voorwoord

Beste leden en vrienden van Natuurpunt Meetjeslandse Cuesta

2025 bood ons een lange, warme maar vooral veel te droge zomer. Stel dat ik dit 10 of 20 jaar geleden zou geschreven hebben, iedereen zou me gek verklaard hebben. Maar nu is het niet anders, de wereld staat zelfs hier en daar in brand. Letterlijk maar jammer genoeg ook figuurlijk. Dichter bij huis in het Kallekesbos overleefde de helft van de vorige winter geplante eiken en haagbeuken de grote droogte niet en ook in het Vossenhol zullen we het overgrote deel van de knotwilgen'poters' moeten vervangen.

Langs de andere kant van de Aalterbaan trekt het 'Front voor Drongengoed' ten strijde tegen het zwaard van Damocles (of is het dat van D.C.) dat boven het Drongengoed hangt.

Front voor Drongengoed is een burgerbeweging van bezorgde en betrokken inwoners die zich zorgen maken over de plannen om een militaire kazerne te bouwen in het waardevolle natuurgebied Drongengoed. Ze voelen zich genegeerd door de overheid en vinden het onaanvaardbaar dat stilte, natuur en leefkwaliteit zomaar opgeofferd zouden worden. Het Drongengoed is niet alleen een uniek stukje natuur, maar ook een plek van rust. Front voor Drongengoed wil andere burgers informeren over wat er echt op het spel staat, samen initiatieven en acties opzetten en een krachtig signaal geven: geen kazerne in het Drongengoed! Om hun stem kracht bij te zetten in Brussel is er een petitie die online kan getekend worden. Deze is te vinden via de website www.frontvoordrongengoed.be. Daar vind je nog meer informatie over voorbije (o.a. een sneukeltour om de kas te spijzen) en komende acties. De natuur in het algemeen en het Drongengoed in het bijzonder heeft onze steun hard nodig.

Met de gemeente Maldegem gaan we na wat we voor elkaar kunnen betekenen. Zo gingen we het gesprek aan inzake 'de knip' die de Drongengoedweg verkeersvrij zou maken en op die manier het Drongengoed met het Maldegemveld zou verbinden tot één groot rustgebied waar zachte recreatie en natuurbeleving voorop staan. Nog in het Maldegemveld zullen we de komende 12 maanden de vlonderpaden herstellen en uitbreiden. Verder worden enkele nieuwe infoborden voorzien, werden opnieuw enkele stroken heide drastisch gemaaid en werd een bosperceel ontdaan van Amerikaanse vogelkers. Tot slot zwaaien we Fluxys uit nu de werken voor een bijkomende (waterstof)gasleiding stilaan op hun einde lopen.

Hartelijke groeten
Bestuur Natuurpunt Meetjeslandse Cuesta

**Steun Natuurpunt Meetjeslandse Cuesta: BE56 2930 2120 7588 met als mededeling de naam van het project:
Maldegemveld, Burkel of Kattenbos-Zegbroek
Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar, een attest wordt je in het voorjaar toegestuurd.**

De boompieper (*Anthus trivialis*) — een heide-icoon in Vlaanderen

De boompieper is een slanke zangvogel van 14 à 16 cm, bruin gestreept van boven met fijnere strepen op borst en flanken. De poten zijn roze, de snavel is smal en het oog toont een lichte wenkbrauwstreep. Wie hem ziet, herkent hem vaak vooral aan zijn karakteristieke zangvlucht: recht omhoog vanuit een struik of jonge boom, dan zwevend omlaag met gespreide vleugels en staart terwijl een snel, dalend trillerrimpje klinkt.

Broedgedrag

De boompieper is een grondbroeder. Het nest is een goed verborgen, ondiep kuiltje tussen gras of heideplanten, vaak aan de voet van een pol of struik. Hij broedt in Vlaanderen doorgaans van eind april tot juli, met vaak een tweede legsel. Beide ouders voeren de jongen met kleine ongewervelden. Het broedsucces hangt sterk samen met het behoud van open, warme plekken met voldoende insectenaanbod en beperkte verstoring.

Ecologie en leefgebied

De boompieper is gebonden aan halfopen, droge zandige landschappen: heide met opslag, open plekken in naald- en gemengd bos, jonge aanplant, kapvlakten en brede drevenranden. Die mozaïek van lage struiken, solitaire boompjes en open gras- of heidezones is cruciaal: hij zingt vanaf een uitkijkpost, foerageert op insecten in het open veld en vindt dekking in de struiklaag. Verdroging, verbossing en verdwijnen van heiderelicten maakten de soort kwetsbaar; gericht heide- en bosrandbeheer helpt.

Voorkomen in Vlaanderen

De boompieper is in Vlaanderen een zeldzame broedvogel die een sterke achteruitgang kende in de tweede helft van de 20ste eeuw. Recente overzichten bevestigen dat de soort vooral standhoudt op arme zandgronden met heiderelicten en open bosstructuren.

In het Meetjesland behoren het Maldegemveld en het Drongengoedbos tot de schaarse plekken waar de boompieper nog tot broeden komt. Het gebied combineert open heide- en stuifzandfragmenten met brede dreven en jonge dennenbestanden - exact het mozaïek waarop de soort teert.

Bescherming en beheer

De bescherming van de boompieper valt of staat met habitatkwaliteit. Belangrijke maatregelen zijn:

- herstel en uitbreiding van heide en schraal grasland (plaggen, begrazing, verwijderen van opslag);
- behoud van open plekken en gradiënten in bos (kapvlakten, jonge aanplant, lichte struiklaag);
- gepaste recreatiesturing in het broedseizoen om verstoring van grondnesten te vermijden.

Programma's en projecten die heide herstellen in Zandig Vlaanderen (waaronder LIFE-initiatieven) noemen de boompieper expliciet als doelsoort. In gebieden als Maldegemveld/Drongengoedbos leveren die ingrepen winst op voor meerdere heidesoorten (zoals boomleeuwerik en nachtzwaluw) én houden ze de boompieper als broedvogel in beeld.

Verlag van enkele voorbije activiteiten

Voorjaarsbloeiers in het Kattenbos 6 april 2025

Kattenbos in bloei blijft verwonderen. Het populierenbosje is een moerasbos en dus ecologisch zeer waardevol want er huist een prachtige collectie voorjaarsbloeiers. De eerste boerenzwaluwen, roodborsttapuit, zwartkop en zoveel meer, laten zich horen en zien. Op de terugweg lopen we rond de meersen van het Zegbroek, waar watersnippen vanuit de grachten opvliegen. In het Kattenbos zelf zien we bosanemoon, grote muur, slanke sleutelbloem, speenkruid, dotterbloem en muskuskruid die staan te stralen in de lentezon. Ook klein hoefblad en een zaailing Europese vogelkers kunnen ons bekoren.

Beheer in het Maldegemveld 31 mei 2025

Met zijn zeven trekken we naar het speelbos om oude, reeds half uitgebroken en verrotte knuppelpaden uit te breken. Dit werkje blijkt al vlug geklaard. Ondertussen werden palen met de tractor verwijderd van wat ooit de ingang van het speelbos was maar nu niet meer gebruikt wordt daar het pad verlegd werd. Na wat uitleg over de bivakzone, ons natuurgebied, genieten van een 20-tal damherten die rustig grazen en de nodige versnaperingen, trokken we terug naar de loods. Onze energie was nog niet op. Het terrein van de loods werd gemaaid en het maaisel afgevoerd. Nagieten met een drankje en tevreden terugblikken op ons werk, kijken we reeds uit naar het volgende beheermoment. Een warme dank je wel voor zij die erbij waren. Graag tot een volgende keer.

Beheer in de Lange Swiss 5 juli 2025

En dat de Lange Swiss lang is, hebben we vandaag terug mogen ondervinden. Jaarlijkse beheervoormiddag na het broedseizoen om met bosmaaiers het wandelpad terug vrij te stellen van bramen.

Insectenwandeling in het Maldegemveld 6 juli 2025

De buienradar voorspelt niet veel goeds voor deze dag: regen, buien en nog meer regen. Een kleine groep trotseert de regen en gaat met gids Marc op stap. Het eerste uur regent het nauwelijks en krijgen we toch wat ongewervelden te zien. Waterjuffers en libellen zien we bij de poel. Zelfs enkele vervellingshuiden van libellen vinden we vastgehaakt aan grasstengels. Rond de poel zien we ook heel wat wespinnen. De hemelsluizen gaan open en insecten zijn niet meer te zien. We genieten nog van de wandeling en van heideplantjes, zonnedaauw en moeraswolfsklauw die al vol op te zien zijn.

Heidewandeling in het Maldegemveld 3 augustus 2025

Het is een prachtige zomermorgen om het Maldegemveld te verkennen. Een zwartkop laat al meteen horen dat hij liever niet gestoord wil worden. We passeren langs onlangs geplagde weiden waar de vrijgestelde zaadbank hopelijk binnen een paar jaar voor nieuw schraal heidebiotoop zal zorgen. Ook de aanleg, een paar jaar geleden, van poelen en grachten met schotten zorgt niet alleen voor het langer bijhouden van het water boven op de Cuesta maar ook voor meer diversiteit aan planten en dieren. In het Maldegemveld treffen we zowel struik- als dopheide naast mekaar aan, wat zeer uniek is. Zelfs in een droge zomer zorgt het veen voor het vasthouden, als een spons, van grote hoeveelheden water. Tussen het gras zien we verschillende tijgerspinnen (ook wespenspin genoemd) op de loer in hun web. Libellen, waaronder de steenrode heidelibbel, vliegen in de ruime omgeving van de vele poelen. Op verschillende percelen wordt het sinusmaaien toegepast; hierbij wordt eerder willekeurig gemaaid en blijven ganse stroken ongemoeid zodat insecten, vogels en andere kleine dieren beschutting en voedsel blijven vinden. Op eikenbladeren vinden we verschillende soorten gallen zoals lens-, ananas- en knoppergallen. Ook zomerzwammen, zoals zwavelzwam of satijnzwam zijn present en de kleine zonnedaauw probeert zich staande te houden op de uitgedroogde grond. Men hoeft heus niet ver te reizen voor een boeiende ontdekkingstocht in de natuur.

Komende activiteiten

Beheerdagen

Heb je zin om de natuur een handje te helpen? Iedereen is van harte welkom, ook wie maar een uurtje kan meehelpen. Aangepaste kledij (bij regenweer), handschoenen en werkschoenen zijn aanbevolen.

Inschrijven via e-mail: annickvercaemer@natuurpuntmeetjeslandsecuesta.be zodat we voldoende werkmateriaal kunnen voorzien.

Trefpunt: loods Natuurpunt, (GPS: N 51.155117, E 3.47198), Urselweg 81 B, Maldegem-Kleit

Contact: Annick Vercaemer (0472 75 20 20)

De komende maanden zijn we actief in het Maldegemveld. **Zaterdagen 27 september, 25 oktober en 27 december** is er telkens een beheermoment in het Maldegemveld van 9:00 h tot 12:00 h.

Op zaterdag 29 november is er ook een beheerdag in **Burkel / Kallekesbos** van 9:00 h tot 12:00 h.

Trefpunt: Kruiispunt Nonnedreef-Antwerpse Heirweg (GPS: N 51.170577, E 3.397669) Oedelem

Contact: Dirk Develter (0473 94 49 95)

Begeleide wandelingen

Elke eerste zondag van de maand gaan we met een gids op stap in de natuur. We passen de thema's aan aan het seizoen. Meer info en inschrijving via e-mail: info@natuurpuntmeetjeslandsecuesta.be

Zondag 5 oktober (9:00 h – 12:00 h): **Herfstwandeling**

De natuur bereidt zich stilaan voor op de komende winter: bladeren verkleuren, struiken hangen nog met rijpe bessen, paddenstoelen schieten uit de grond of groeien op dood materiaal.

Trefpunt: Krakeelparking , (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gids: Marc Schoonackers (0478 39 61 71)

Zondag 2 november (9:00 h – 12:00 h): **Paddenstoelenwandeling**

Met gidsen Lia en Marc gaan we op zoek naar paddenstoelen. We duiken in de wondere wereld van saprophyten (afbrekers), mycorrhizavormers (symbionten) en parasieten. Zonder twijfel ontdekken we boleten, amanieten, russula's, bovisten en andere zwammen in alle mogelijke vormen en kleuren. Je leert wat meer over plaatjes en buisjes en over de ongewone voortplanting via sporen en zwamdraden. Kortom, je maakt een trip door de mysterieuze wereld van de grootste gekende biomassa: de zwammen.

Trefpunt: Krakeelparking , (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gidsen: Lia Van Landschoot (0473 70 03 68) en Marc Schoonackers (0478 39 61 71)

Zondag 7 december (9:00 h – 12:00 h): **Winterse wandeling door het Maldegemveld**

Veel vogels trekken weer naar het zuiden om warmere oorden op te zoeken die hen voldoende voedsel bieden om de winter door te komen. We kijken uit wat er boven onze hoofden te zien valt maar verliezen ook de natuur in het Maldegemveld niet uit het oog.

Trefpunt: Krakeelparking , (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gids: Steven Degraer (0494 07 03 71)

Zondag 4 januari (9:00 h – 12:00 h): **Nieuwjaarswandeling**

We zetten het nieuwe jaar in met een fikse wandeling door het Maldegemveld en het Drongengoedbos. Onderweg weet de gids ons te verwonderen met verhalen en weetjes over de winterse natuur. Zo kom je onder andere te weten hoe vlinders, pissebedden en regenwormen de winter overleven. Met wat geluk krijgen we ook grotere grazers te zien (hert en ree) en overtrekkende (roof)vogels.

Trefpunt: Krakeelparking , (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gids: Luc Dellafaille (0494 06 60 78)